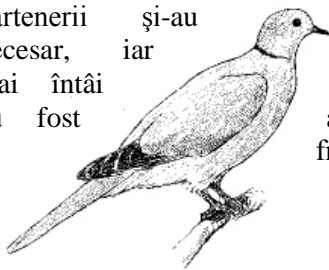

ASPECTE DIN VIAȚA PĂSĂRILOR. CONSTRUIREA CUIBURILOR

Adrian MESTECĂNEANU*

Activitate pur instinctuală, construirea cuibului este esențială pentru viața păsărilor. După nevoile și adaptările fiecărei specii, cuiburile variază mult ca formă, mărime, structură, tehnică de construire. Este important locul de amplasare, el trebuind să fie cât mai greu de descoperit de către prădători, dar și felul în care este realizat, pentru a oferi o protecție cât mai bună ouălor și puilor. Unele cuiburi sunt construite rudimentar, altele cu o măiestrie uimitoare. Ele pot fi amplasate în coroana arborilor și arbuștilor, în vegetația joasă, în diverse cavități, direct pe sol sau pe apă. La realizarea lor, participă de multe ori ambii parteneri, caz în care, de obicei, apare diviziunea muncii. Căratul materialului nidicol ori construirea cuibului sunt executate cu precădere sau în exclusivitate de către unul dintre parteneri, cel puțin în unele etape, mai rar, în mod, egal de ambii soți.

Este dimineață, martie 1996. Pe o ramură laterală din coroana unui pin, o pereche de gugustuci (*Streptopelia decaocto*) a început construirea cuibului. Ca să fie treaba mai ușoară, partenerii și-au împărțit munca: masculul aduce la locul cuibului materialul necesar, iar femela îl împletește. Pentru ca viitoarea casă să dăinuie, ei fac mai întâi temelia, fapt pentru care bărbătușul a și adus niște bețișoare care au fost aranjate în chip de suport. Acesta porcedee, apoi, să care neobosit frunzulițe aciculare și lungi de pin. Le ia de pe sol, mergând cu pași

privind când în stânga, când în tocmai pe placul său. O rupe de parte, după care, bucuros, se care, văzându-l, emite mulțumită un „ la ea întotdeauna după același drum, de la capului, sărind de pe o cracă pe alta. Sus, îi predă cu ciocul sau acceptând să-i fie așezat înaintea. În vreme ce bărbătușul caută o altă frunzuliță, femela rămâne să o împletească pe aceasta cu ciocul. Apucă frunza de o extremitate, o strecoară printre celelalte, totodată învârtindu-se prin cuib pentru a-l tasa cu picioarele și cu corpul. Într-o săptămână, lucrând mai ales dimineața, cuibul este aproape gata. Au mai adus ceva paie, apoi s-au oprit. În ciuda faptului că prin cuib se poate vedea cerul, partenerii s-au declarat satisfăcuți, acesta fiind numai bun pentru cuibărit.

mărunți și cercetând cu atenție. Este foarte selectiv: apucă cu ciocul una, îi dă drumul, apoi ia alta și tot așa, până ce găsește una potrivită.

Alteori, se plimbă pe ramura copacului, dreapta, până ce nimerește o frunzuliță la bază cu ciocul, înclinând-o într-o îndreptă către soția-i nerăbdătoare guu - guu " puțin înfundat. Ajunge care nu se abate nici în ruptul transportul, aceasta preluându-l

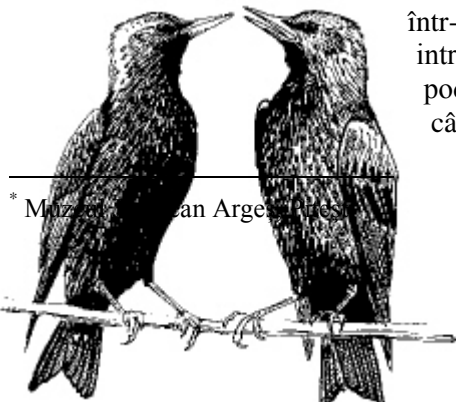
În fiecare an, pe parcursul lunilor martie și aprilie, stâncuțele (*Corvus monedula*) își fac cuiburile. Pentru aceasta, aleg diferite locuri: poduri de case, nișe, coșuri de fum, crăpături din ziduri, scorburi etc., fiind o adevărată plăcere să privești păsările care își sunt foarte credincioase, umblând aproape peste tot împreună. Și în acest an (1996) s-a întâmplat la fel. Sunt în curtea Facultății de Biologie din Pitești și

uit cu interes la zburătoarele care se

într-o continuă agitație, intrând și ieșind din podul clădirii. câte două, se

mă
află

Două

* Mestecăneanu Adrian

îndreaptă acolo unde au treabă, masculul urmând, de regulă, îndeaproape femela, chicotind, când mai încet, când mai tare. Majoritatea se ocupă de cuiburi, femelele având, totuși, importanța cea mai mare. Unele stâncuțe poposesc în coroanele pomilor unde, ținându-se cu agilitate, studiază cu atenție rămurile. Încearcă o dată, încearcă de două, dar nu se lasă până ce nu izbutesc să rupă vreuna, apucând-o cu ciocul de jos și trăgând de ea cu putere, prin mișcări bruște. Cu obiectul mult râvnit, se întorc apoi victorioase către edificiile nidicole. Alte exemplare, având cuiburile aproape terminate, se îndeletnicesc cu căptușirea acestora. Ele coboară pe sol. Cu o alură țanțoșă, pășesc comice, mișcând înainte și înapoi din cap, în căutare de paie, rădăcinuțe, frunze uscate și chiar de hârtie și cârpe, pentru strângerea cărora depun eforturi considerabile.

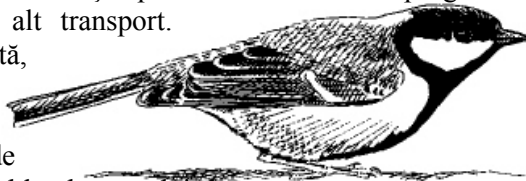
Suntem la finele lunii martie, 2000. În trunchiul unui măr din grădină și-a ales loc de cuib o pereche de grauri (*Sturnus vulgaris*). Zăpada s-a topit, vremea e îmbietoare iar păsările au trecut la amenajarea acestuia. Mai întâi a lucrat masculul: a găsit scorbura pe plac, chiar dacă nu este de loc mofuros în această privință, după care a început s-o înfrumusețeze. Este o pasăre foarte veselă, nu de puține ori cântând în timp ce cară de prin preajmă frunzulițele verzi ale plantelor abia încolțite. De bună seamă însă, munca nu-i prea priește, de vreme ce, după puținul efort, s-a și pus pe cântat în vârful copacului.

Cuibul poate să mai aștepte, prioritate are acum găsirea unei parteneri. De cum vede zburând pe deasupra vreun exemplar din propria-i specie, strigă și mai tare: fâlfâie din aripi și emite fel de fel de versuri, împrumutate din cântecul altor păsărele. Semnele sunt clare: pe teritoriul lui, femelele sunt binevenite, masculii nu. Roadele încep să apară, una câte una „frumoasele” poposind în copacul său. Unele pleacă, nefiind impresionate de înfierbântatul curtezan; altele par interesate și ajung să inspecteze cavitatea nidicolă.

Peste câteva zile, perechea este formată: femelei i-a plăcut bărbatul, scorbura și ornamentele făcute de el, hotărând să rămână cu acesta. Dar nu este timp de pierdut, culcușul trebuie desăvârșit! După cum e obiceiul în lumea sa, „nevasta” are sarcina de a continua lucrarea. Bună gospodină, ea aruncă mai întâi resturile rămase în cuib din anul precedent, după care aduce înăuntru paie, frunze și pene pe care le găsește umblând prin apropiere cu pași mici și repezi. În alegerea lor nu face nazuri. Cuibul nu este prea arătos, cu materialul aruncat de-a valma și cu o mică gropiță în centru în care vor fi depuse ouăle.

Mă aflu în grădina casei, nu departe de o scorbură artificială situată la mică înălțime în trunchiul unui măr. Luna martie a anului 2000 este pe terminate iar vremea este călduță. Privesc cu încântare la o pereche de pițigoii mari (*Parus major*), care tocmai își construiesc cuibul. Femela are rolul principal. O văd cum cară cu sârg cele trebuincioase: ba mușchi verde, ba fire de iarbă, ba chiar, către final, și păr de animale, pe care numai ea știe de unde îl procură. O face în mare grabă, de parcă nu ar mai fi zile. De fiecare dată, aducând câte puțin, intră în scorbura unde, la adăpost de privirile mele indiscrete, țese sălașul pentru viitoarele sale progenituri. Nu trece mult timp, că și pleacă iar după un alt transport.

Masculul numai rareori o ajută,
mulțumindu-se doar să-și însoțească
partenera, zburând după ea de colo,
cântându-i cu înflăcărare serenade

colo și
fierbinți.

Mijloc de mai, 2000. Sub razele calde ale soarelui de dimineață, privesc la două rândunici (*Hirundo rustica*), aflate în febra construirii cuibului și care, după cum se comportă, formează cu siguranță o pereche. De regulă, cuibul, făcut din pământ și paie, înclăiat cu propria lor salivă, este construit de ambele sexe. Acum însă, bărbătușul și-a permis să ia un moment de răgaz, el însoțindu-și doar partenera. Aceasta poposește adesea pe marginea drumului unde, cu pași mărunți și caraghioși, se deplasează pe mici distanțe în căutarea paielor și a pământului. Ia în cioc numai un fir de iarbă, după care pornește în zbor drept către cuibul aflat, nu departe, în grajdul unui consătean. Soțul o urmează îndeaproape. Nu trece totuși de ușa grajdului, ci se oprește pe culmea de rufe aflată în fața acesteia, de unde se delectează cu

ariile sale minunate. Dacă tovarăşa nu iese iute, intră şi el să vadă ce se întâmplă, în final cei doi apărând pentru a relua întreaga procedură.

Început de aprilie, 2003. Mă aflu la ultimul etaj al noii clădiri a Muzeului Judeţean Argeş şi privesc la peisajul din jur. În preajma construcţiilor înalte din zonă observ o activitate intensă: câteva perechi de pescăruşi argintii (*Larus cachinnans*) au trecut la amenajarea cuiburilor. Este devreme, abia s-a crăpat de ziuă, dar păsările şi-au luat în serios treaba. Bărbătuşul uşor muncеşte pe afară. El apără cuibul de rivali, cărora le-ar fi mai să ia din el materialul de-a gata, fără să mai trudească. Furtul se hoţi pedepseşte însă şi în lumea animală, de cum vreunul dintre îndrăzneşte să se apropie, imediat stăpânul casei alungându-l cu mânie, în zboruri lungi şi întortocheate. Bărbătuşul are însă şi un alt rol, şi anume acela de a căra materialul nidicol. De aceea, face un continuu du-te - vino de la cuib la locurile de aprovizionare. De pe terasa unui bloc, el colectează în cioc muşchi de pământ, sub forma unui ghemotoc de mărimea unei mingi de tenis de câmp, după care, bătând din aripi greoi, se ridică în aer, după o spirală scurtă şi largă. Se opreşte în final pe o clădire, lângă cuibul pe care din fericire îl văd, el fiind dispus în partea de deasupra, la locul îmbinării dintre coşul de fum şi acoperiş. Ce-i drept, alte păsări sunt într-un stadiu mai avansat: unele strâng fire subţiri de iarbă iar altele aduc frunze intrate în putrefacţie.

Femela deretică prin casă. Ea este deocamdată mai puţin ocupată, dar trebuie să ştim că o aşteaptă clocitul şi creşterea puilor. Ceea ce face este totuşi foarte important, depunând materialul lăsat în faţa ei ori oferit în cioc, exact acolo unde este nevoie. Se suceşte în cuib şi trage lângă ea căptuşeala acestuia. Mult nu mai are de lucru, iar apoi va trebui să depună pontă.